| به نام خداوند خورشید و ماه
که دل را به نامش خرد داد راه |

شامل بیش از ۲۵۸۰ تست با پاسخ‌نامه‌ی خیلی تشریحی

+ به‌همراه گنجینه‌ی کامل لغات و ترکیب‌های کتاب‌های درسی از پایه‌ی سوم تا پایه‌ی نهم

+ به انضمام مجموعه‌ی کامل کنایه‌ها و ضرب‌المثل‌های پارسی به‌همراه معانی و کاربرد

کتاب استراتژیک آزمون‌های ورودی تیزهوشان

ششم و نهم

تیزهوشان

۱۰۰۱ تست

هوش و استعداد تحلیلی

کلامی و ادبی

مهندس مصطفی باقری
دکتر امین یزدی‌زاده



مهروماه

توجه کلیهٔ حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلّق به انتشارات مهروماه است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی و تکثیر به هر شکل و نوع، بدون کسب مجوّز کتبی از ناشر ممنوع است و متخلّفان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

مقدمه‌ی مؤلفان



آسمان فرصت پرواز بلند است

قصه این است چه اندازه کبوتر باشی

خداوند بزرگ را شـــاکرم که یـــک بار دیگر توفیق خدمت به دانش‌آمـــوزان علاقه‌مند و همکاران ارجمندم را در قالب یک نگارش دیگر نصیب بنده گردانید.

انتشـــارات مهروماه به حکم وظیفه‌ای که در زمینه‌ی گسترش دانش و پرورش ذهن دانش‌آموزان مســـتعد برای خود قائل است، کتاب ۱۰۰۱ تست هوش و اســـتعداد کلامی و ادبی را از تابستان ۱۳۹۸ در دســـتور کار خود قرار داد. با توجه به اســـتقبال بی‌نظیر دانش‌آموزان و اساتید و مدیران مجموعه‌ها از دیگر کتاب‌های چاپ‌شده، بار مسئولیت‌ها و حساسیت‌های ما صد چندان گردید.

علی‌رغم اینکه نگارش اولیه‌ی کتاب در آذرماه به پایان رســـید، امّا ضعف‌هایی در برخی از قســـمت‌های آن احســـاس می‌کردم که با استانداردها و وســـواس‌های شخصی‌ام سازگاری نداشـــتند؛ بنابراین تصمیم گرفتم برای پوشش کاستی‌ها و کم‌ســـوادی‌های خودم از یک همکار متخصص در حـــوزه‌ی ادبیات در این کتاب کمک بگیریم. در این راســـتا از دوســـت و همکار ارجمندم جناب آقـــای دکتر یزدی‌زاده که در زمینه‌ی هوش کلامی، ســـال‌ها فعالیت درخشـــان داشـــته‌اند طلب کمک و همکاری کردم و ایشـــان با روی باز از این موضوع اســـتقبال کردند. بدین ترتیب اولین تجربه‌ی من در نگارش کتاب به‌صورت مشـــترک با یک همکار دیگر شـــکل گرفت که اتفاقاً بســـیار تجربه‌ی ســـازنده و دلچســـبی بود. درســـنامه‌های کامل و نکات بســـیار غنی که در کتاب خواهید دید، همگی مرهون زحمات این همکار ارجمند می‌باشـــد و تقریباً ۱۰۰۰ تست و مثال حل‌شده در این کتاب حاصل کار ایشان است.

مجموعه‌ای که در دســـت دارید شـــامل ۲۵۸۳ تست مختص بخش هوش کلامی است که در ۵ بخش، ۱۳ فصل و ۱۱۰ مبحث طبقه‌بندی شده، همچنین گنجینه‌های ارزشـــمندی هم به کتاب پیوست شده که شـــامل بیش از ۲۵۰۰ واژه‌ی مهم با معنی، ۴۳۰ کنایه به همراه کاربرد، ۳۵۰ ضرب‌المثل به همراه مفهوم، ۱۶۸ واژه‌ی هم‌آوا و ۷۰ واژه‌ی ایهام‌ســـاز اســـت و این هم از کرامات مهروماه است که کتاب ۱۰۰۱ تست آن شامل بیش از ۲۵۰۰ تست است.

با توجه به رویکرد جدید آزمون‌های ورودی مدارس ســـمپاد، کتاب حاضر قطعاً کتابی **استراتژیک** برای داوطلبان آزمون‌های تیزهوشان است و ان‌شاءالله می‌تواند **کمکی تمام‌عیار** قلمداد شود.

در شکل‌گیری این کتاب کلیه‌ی همکاران ارجمندم در انتشارات مهروماه سنگ تمام گذاشتند و به جرأت نگارنده کوچک‌ترین سهم را ایفا نموده است که بر خود واجب می‌دانم مراتب قدردانی خود را از ایشان ابراز دارم.

در ابتدا از جناب آقای احمد اختیاری عزیز، مدیر توانمند و فرهیخته‌ی انتشـــارات مهروماه که با صبر و حوصله و اشـــتیاق فراوان و فراهم آوردن تمامی امکانات، زمینه‌ی خلق این اثر را فراهم کردند، بسیار سپاسگزارم. همچنین از همکارانمان در واحد ویراستاری به‌ویژه سرکار خانم ملکی که در واقع بیشـــترین زحمات را برای کتاب متقبل شدند، صمیمانه سپاســـگزارم. همکاران عزیزمان در واحد تولید سرکار خانم سیاوشی مدیر تولید و جناب آقای صفایی مدیر فنی که در کنار دیگر اعضا به‌طور شـــبانه‌روزی برای این کتاب زحمت کشـــیدند، منت بســـیاری بر گردن بنده دارند. همچنین عزیزانمان در واحد چاپ، واحد هنری، واحد روابط عمومی و واحد فروش که همگی تلاش شبانه‌روزی و خستگی‌ناپذیری برای خلق این اثر متحمل شده‌اند و خود به عینه شاهد این زحمات بوده‌ام و صمیمانه از آنها سپاسگزارم.

از همکار بســـیار ارجمندم ســـرکار خانم اسرافیلی به خاطر کمک‌های بی‌دریغشان تشکر ویژه‌ای دارم و در پایان با کسب اجازه از ساحت مقدس امام زمان و روح بزرگوار پدر ارجمندم به سهم خودم این اثر را به‌طور ویژه به مادر عزیزم، دبیر دوست‌داشتنی بازنشسته‌ی ادبیات تقدیم می‌کنم.

دوستدار همیشگی شما

مهندس مصطفی باقری

به نام ایزدمنان



قبل از هر بیانی بر خود لازم می‌دانم در کسوت شاگردی از اهتمام شبانه‌روزی و ارزشمند جناب آقای مهندس مصطفی باقری، در نگارش و گردآوری این کتاب بی‌نظیر و دیگر کتب پرمحتوای ایشـــان تقدیر و تشکر نمایم و بر خود می‌بالم که روزگار، توفیق همکاری با چنین فرهیخته‌ای را نصیبم کرد و توانستیم با توجه به سؤالات تیزهوشان سال‌های گذشته و اهمیت دادن طراحان به بخش هوش کلامی و ادبی، تهی بودن بازار از دارا بودن یک کتاب با تست‌های کاملاً جدید و تألیفی با رویکردی مفهومی و همچنین نیازهای دانش‌آموزان، معلمین و اولیای گرامی که در طی یک سال اخیر، جای خالی چنین کتابی را احساس می‌کرده‌اند، آن را به تحریر درآوریم.

امیـــدوارم این کتاب، نه انجام، بلکه شـــروع راهی باشـــد در روند خلق نگاهی تـــازه به هوش ادبی و کلامی: از این رو، ایـــن کتاب نه تنها برای دانش‌آموزان و داوطلبان ورود به مدارس استعدادهای درخشان (ششم و نهم)، بلکه برای تمام دانش‌آموزان و حتی دبیران گرامی و هر ایرانی که بخواهد در ابتدا با ادبیات وطنش و بعد با سؤالات و الگوهای متنوع هوش کلامی آشنا بشود، سودمند است.

گفتنی است زحمات سایر عزیزانی که در این میان نقش مؤثر داشته‌اند، نیز فراموش‌شدنی نیست. جا دارد از سرکار خانم فائزه شهابی‌نژاد (استان خوزستان ـ اهواز) که بنده را در این مسیر سخت، در نگارش و طراحی سؤالات یاری رساندند، همچنین خانواده‌ی عزیزم که در نگارش سطر به سطر این مجموعه، هم‌نفس من بودند، از صمیم قلب نهایت تشکر و قدردانی را داشته باشم و از خداوند دادگر و منّان برای همگی آنان بهترین‌ها را آرزو کنم.

دکتر امین یزدی‌زاده

مقدمه‌ی ویرایش جدید

بعد از ســـونامی درناک کرونا، جهان آنقدر درگیر تغییر و تحولات فراوان و بعضاً بنیادی قرار گرفت که بســـیاری از آن، خارج از تصور بود. در این میان یک اتفاق عجیب هم برای کتابی که در دست دارید به‌وجود آمد و آن «**پوشش بیش از ۱۰۰ درصد**» سؤالات این کتاب با سؤلات آزمون‌های ورودی مدارس تیزهوشان ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود که بسیار باعث مباهات و شگفتی گردید.

پوشش بیش از صددرصدی! مگه میشه!؟ مگه داریم!؟ چه‌جوری آخه!؟

بله: «مبحث ۱۰۹ این کتاب کار خودش رو کرد و این کتاب رو مطابقت بیش از صد درصدی کرد تا **یک اتفاق عجیب رو رقم بزنه!؟**»

ماجرا از این قرار بود: خاطرم هست که در اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۹ که مراحل آخر تکمیل کتاب داشت انجام می‌شد، برنامه‌ی بنده تألیف دو کتاب «۱۰۰۱ تســـت کلامی» و «۱۰۰۲ تست ریاضی» بود. به دلیل شرایطی که کرونا به‌وجود آورده بود، در انتشارات مهروماه به این جمع‌بندی رسیدیم که قادر به تولید هر دو کتاب در زمان از پیش تعیین‌شده نخواهیم بود و تصمیم گرفتیم با تمام توان یکی از آنها را تولید و به مخاطبین عرضه کنیم و آن همین کتاب ۱۰۰۱ تست کلامی بود که آقای یزدی‌زاده ۱۰۰۱ تست و بنده هم در حدود ۱۵۰۰ تست آن را آماده کرده بودیم. در آخرین لحظات من تصمیم گرفتم **سؤالات مبحث ماشین‌های ورودی و خروجی** را که برای کتاب ۱۰۰۲ تست آماده کرده بودم، به این کتاب اضافه کنم. سؤالات این مبحث مورد علاقه‌ام بود و می‌دانستم ممکن است مورد علاقه‌ی طراحان هم قرار بگیرد. از طرفی کتاب ۱۰۰۲ تست هم به آزمون نمی‌رسید. پس این مبحث را به کتاب اضافه کردم و برای درک بهتر دانش‌آموزان، مدل ریاضی آن را هم حذف نکردم و فقط تعدادی سؤال از جنس سؤالات کلامی به آن اضافه کردم تا موجب ناهمگونی نباشد. هرچند در آزمون سال ۱۳۹۹ سؤالی از این مبحث مطرح نشد، ولی آن را از کتاب حذف نکردم و اتفاقاً در ســـال ۱۴۰۰، هم در آزمون ششـــم به هفتم و هم در آزمون نهم به دهم، از این مبحث سؤال مطرح شد و این‌گونه شد که این کتاب عنوان «بیش از صددرصد» را به‌دست آورد: یعنی علاوه بر اینکه ۱۰۰ درصد سؤالات کلامی آزمون‌های ششم و نهم را پوشش داده بود، چند سؤال هوش ریاضی را که «**در هیچ منبع دیگری**» از «**هیچ انتشاراتی**» حتی مشابه آن هم وجود نداشت، در خود می‌دید. هرچند این تمام افتخار این کتاب محســـوب نمی‌شـــد و دو تیپ دیگر از ســـؤالات هوش کلامی که آنها هم برای اولین بار در آزمون تیزهوشان مطرح می‌شد و در **هیچ کتاب دیگری مشابه آنها وجود نداشت، در این کتاب با تست‌های فراوان آورده بودم.**

در ویرایش اخیر این کتاب، همه‌ی ســـؤالات هوش کلامی که در آزمون‌های ورودی تیزهوشـــان ششـــم و نهم ۱۴۰۱-۱۴۰۰ آمده بود، گنجانده شده است تا در کنار دیگر سؤالات و خواندنی‌های کتاب، مخاطب را از هر جهت برای هر آزمونی که شامل سؤالات «هوش کلامی» می‌شود، در موضع قدرت قرار دهد.

با تقدیم بهترین آرزوها

ارادتمند شما مصطفی باقری

تیرماه ۱۴۰۰

فهرست

بخش ۱: توانایی‌های کلامی ۷

فصل ۱: روابط کلامی

مبحث ۱: مترادف‌ها (مسائل نوع ۱) ۹
مبحث ۲: مترادف‌ها (مسائل نوع ۲) ۱۱
مبحث ۳: مترادف‌ها (مسائل نوع ۳) ۱۲
مبحث ۴: مترادف‌ها (مسائل نوع ۴) ۱۳
مبحث ۵: مترادف‌ها (مسائل نوع ۵) ۱۳
مبحث ۶: معادل تک‌کلمه‌ای ۱۴
مبحث ۷: توصیف واژه (مسائل نوع ۱) ۱۶
مبحث ۸: توصیف واژه (مسائل نوع ۲) ۱۷
مبحث ۹: متضادها (مسائل نوع ۱) ۲۰
مبحث ۱۰: متضادها (مسائل نوع ۲) ۲۱
مبحث ۱۱: متضادها (مسائل نوع ۳) ۲۱
مبحث ۱۲: متضادها (مسائل نوع ۴) ۲۲
مبحث ۱۳: هم‌خانواده‌ها ۲۳
مبحث ۱۴: جمع و مفرد کلمات ۲۴
مبحث ۱۵: مسائل ترکیبی تضاد و ترادف ۲۴
مبحث ۱۶: مسائل ترکیبی کلی ۲۶

فصل ۲: ساختار، اجزا و املای واژگان

مبحث ۱۷: ساختار واژه ۲۸
مبحث ۱۸: یافتن غلط املایی بر اساس معنی لغت ۳۱
مبحث ۱۹: یافتن غلط املایی در گزینه‌ها ۳۳
مبحث ۲۰: تشخیص غلط املایی در متن ۳۶
مبحث ۲۱: جایگذاری واژه‌ی درست در متن با توجه به املای آن ۳۷

فصل ۳: ارتباطات واژگان

مبحث ۲۲: رابطه‌ی ترادف و تضاد ۳۹
مبحث ۲۳: رابطه‌ی تضمّن ۴۰
مبحث ۲۴: رابطه‌ی جایگاهی ۴۱
مبحث ۲۵: رابطه‌ی ساختاری (مسائل نوع ۱) ۴۲
مبحث ۲۶: رابطه‌ی ساختاری (مسائل نوع ۲) ۴۳
مبحث ۲۷: رابطه‌ی بزرگی و کوچکی ۴۴
مبحث ۲۸: رابطه‌ی علت و اثر ۴۵
مبحث ۲۹: رابطه‌ی نتیجه و اثر ۴۵
مبحث ۳۰: رابطه‌ی همراهی ۴۶
مبحث ۳۱: رابطه‌ی وسیله‌ای ۴۷
مبحث ۳۲: رابطه‌ی سه‌واژه‌ای ۴۸
مبحث ۳۳: اختلاف در حروف واژگان ۴۸
مبحث ۳۴: ارتباط ویژه ۴۹
مبحث ۳۵: ترتیبی ۵۰
مبحث ۳۶: ترکیب با ریاضی ۵۱
مبحث ۳۷: روابط عددی ۵۲
مبحث ۳۸: رابطه‌ی دستوری ۵۳
مبحث ۳۹: مسائل ترکیبی ۵۴

فصل ۴: تناسب واژگان

مبحث ۴۰: تناسب در ارتباط کلمه‌ها (مسائل نوع ۱) ۶۲
مبحث ۴۱: تناسب در ارتباط کلمه‌ها (مسائل نوع ۲) ۶۵
مبحث ۴۲: تناسب در ارتباط کلمه‌ها (مسائل نوع ۳) ۶۷
مبحث ۴۳: تناسب دوگانه در ارتباط کلمه‌ها ۷۰
مبحث ۴۴: تناسب در ارتباط سه کلمه ۷۲
مبحث ۴۵: یافتن ویژگی مشابه بین کلمات (مسائل نوع ۱) ۷۳
مبحث ۴۶: یافتن ویژگی مشابه بین کلمات (مسائل نوع ۲) ۷۷
مبحث ۴۷: انتخاب کلمه‌ی مشابه ۷۹

فصل ۵: دسته‌بندی واژگان

مبحث ۴۸: دسته‌بندی کلمات (مسائل نوع ۱) ۸۲
مبحث ۴۹: دسته‌بندی کلمات (مسائل نوع ۲) ۸۴
مبحث ۵۰: انتخاب جفت کلمه‌ی متفاوت ۸۹
مبحث ۵۱: دنباله‌ی منطقی کلمات ۹۳
مبحث ۵۲: بخش‌های ضروری ۹۷
مبحث ۵۳: بررسی درستی حقیقت ۹۹

بخش ۲: درک، تصحیح و تکمیل عبارات ۱۰۱

فصل ۶: کامل کردن گزاره‌ها

مبحث ۵۴: جایگذاری واژه‌ی مناسب در جمله ۱۰۳
مبحث ۵۵: جایگذاری حرف ربط مناسب ۱۰۷
مبحث ۵۶: تکمیل عبارت ۱۰۸
مبحث ۵۷: جایگذاری واژگان مناسب در عبارت ۱۱۰
مبحث ۵۸: جایگذاری حروف ربط مناسب در عبارت ۱۱۲
مبحث ۵۹: جایگذاری با ترتیب مناسب ۱۱۳
مبحث ۶۰: یافتن جمله‌ی مناسب واژه ۱۱۶
مبحث ۶۱: یافتن واژه‌ی مناسب از بین عبارت‌ها ۱۱۸
مبحث ۶۲: یافتن واژه‌ی نادرست و جایگذاری ۱۲۰
مبحث ۶۳: جایگذاری و کامل کردن شعر ۱۲۱

فصل ۷: ضرب‌المثل‌ها و قرابت معنایی

مبحث ۶۴: معانی، کاربردها و قرابت معنایی ضرب‌المثل‌های مدرسه‌ای ۱۲۴
مبحث ۶۵: ضرب‌المثل‌ها (مسائل نوع ۱) ۱۳۲
مبحث ۶۶: ضرب‌المثل‌ها (مسائل نوع ۲) ۱۳۳
مبحث ۶۷: ضرب‌المثل‌ها (مسائل نوع ۳) ۱۳۴
مبحث ۶۸: ضرب‌المثل‌ها (مسائل نوع ۴) ۱۳۶
مبحث ۶۹: ضرب‌المثل‌ها (مسائل نوع ۵) ۱۳۶

فصل ۸: جمله‌سازی و تصحیح جملات

مبحث ۷۰: گنجینه‌ی نکات جمله‌سازی ۱۳۹
مبحث ۷۱: جمله‌سازی (مسائل نوع ۱) ۱۴۱
مبحث ۷۲: جمله‌سازی (مسائل نوع ۲) ۱۴۳
مبحث ۷۳: جمله‌سازی (مسائل نوع ۳) ۱۴۳
مبحث ۷۴: گنجینه‌ی نکات نگارشی تصحیح جملات ۱۴۴
مبحث ۷۵: تصحیح جملات ۱۴۸
مبحث ۷۶: مرتب‌سازی جملات ۱۵۲

بخش ۳: استدلال، درک و تحلیل متن ۱۶۱

فصل ۹: درک مطلب و نتیجه‌گیری

مبحث ۷۷: تشخیص موضوع کلی ۱۶۳
مبحث ۷۸: انواع سؤالات نتیجه‌گیری از متن ۱۶۵
مبحث ۷۹: تجزیه و تحلیل متن (مسائل نوع ۱) ۱۷۸
مبحث ۸۰: تجزیه و تحلیل متن (مسائل نوع ۲) ۱۸۲
مبحث ۸۱: انواع سؤالات درک مطلب ۱۸۵

بخش ۴: مسائل الفبایی و کدگذاری‌های کلامی ۱۹۹

فصل ۱۰: سؤالات مبتنی بر حروف الفبا

مبحث ۸۲: مرتب کردن کلمات براساس حروف الفبا ۲۰۱
مبحث ۸۳: ترتیب قرارگیری کلمات در فرهنگ لغت ۲۰۶
مبحث ۸۴: ارتباط بین حروف تشکیل‌دهنده‌ی کلمه ۲۰۹
مبحث ۸۵: اجرای قاعده بین حروف ۲۱۲
مبحث ۸۶: ساخت کلمات بامعنی (مسائل نوع ۱) ۲۱۵
مبحث ۸۷: ساخت کلمات بامعنی (مسائل نوع ۲) ۲۱۸
مبحث ۸۸: ساخت کلمات بامعنی (مسائل نوع ۳) ۲۲۱
مبحث ۸۹: انتخاب دسته‌حروف متفاوت ۲۲۴
مبحث ۹۰: تناسب در ارتباط حروف ۲۳۰

فصل ۱۱: کدگذاری و رمزگشایی‌های کلامی

مبحث ۹۱: کدگذاری با حروف ۲۳۴
مبحث ۹۲: رمزگشایی از حروف ۲۳۷
مبحث ۹۳: کدگذاری حروف با اعداد ۲۳۹
مبحث ۹۴: کدگذاری اعداد با حروف ۲۴۳
مبحث ۹۵: کدگذاری با استفاده از جدول ۲۴۵
مبحث ۹۶: کدگذاری کلمات با کلمات ۲۴۸
مبحث ۹۷: کدگذاری با یک زبان فرضی ۲۵۰
مبحث ۹۸: کدگذاری کلمات با اعداد ۲۵۵
مبحث ۹۹: کدگذاری تحلیلی با حروف ۲۵۷

بخش ۵: دقت، سرعت، توجه و تمرکز ۲۶۱

فصل ۱۲: سنجش سرعت با سؤالات کلامی

مبحث ۱۰۰: واژه‌سازی ۲۶۳
مبحث ۱۰۱: تشخیص معنایی واژه در گزاره‌های مشابه ۲۶۸
مبحث ۱۰۲: ساختار واژه ۲۶۸
مبحث ۱۰۳: رابطه‌ی واژگان ۲۷۰
مبحث ۱۰۴: جمله‌سازی ۲۷۱

فصل ۱۳: سنجش دقت و سرعت با سؤالات تحلیلی

مبحث ۱۰۵: شمارش اجزای مختلف موجود در متن ۲۷۴
مبحث ۱۰۶: تشخیص واژگان در سطرها و ستون‌ها ۲۷۵
مبحث ۱۰۷: تشخیص نوشتاری گزاره‌های مشابه و غیرمشابه ۲۷۷
مبحث ۱۰۸: کدگذاری شکل‌ها و حروف ۲۷۹
مبحث ۱۰۹: ردیابی خروجی‌های متوالی ۲۸۱
مبحث ۱۱۰: معمای الفبایی ۲۸۶

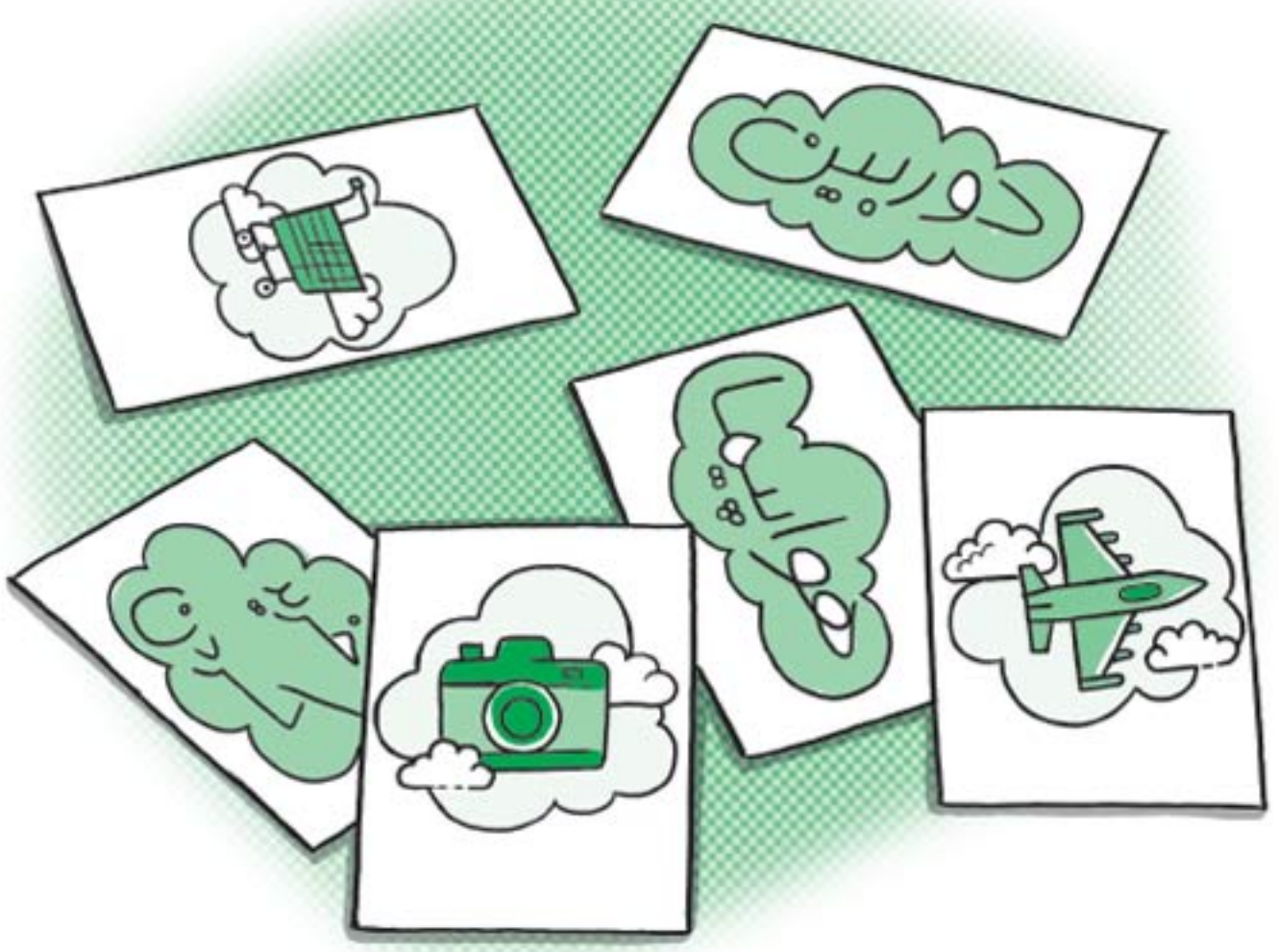
بخش ۶: پاسخ‌نامه ۲۹۱

بخش ۷: پیوست ۳۴۹

پیوست الف: گنجینه‌ی مفاهیم و معانی واژگان مدرسه‌ای (از سوم تا نهم) ۳۵۰
پیوست ب: گنجینه‌ی کامل کنایه‌ها، ضرب‌المثل‌ها و واژه‌های هم‌آوا و ایهام‌ساز ۳۶۷

بخش ۱

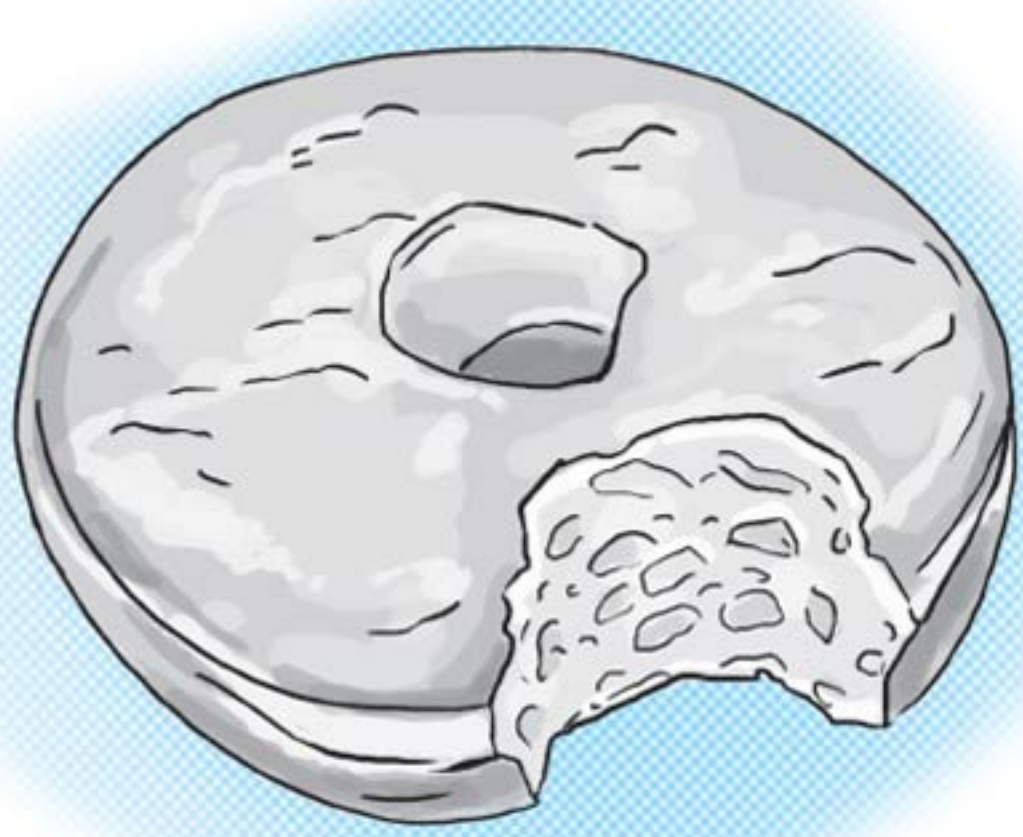
توانایی‌های کلامی



فصل ۱: روابط کلامی
فصل۲: ساختار، اجزا و املای واژگان
فصل۳: ارتباطات واژگان
فصل۴: تناسب واژگان
فصل ۵: دسته‌بندی واژگان

بخش ۲

درک، تصحیح و تکمیل عبارات



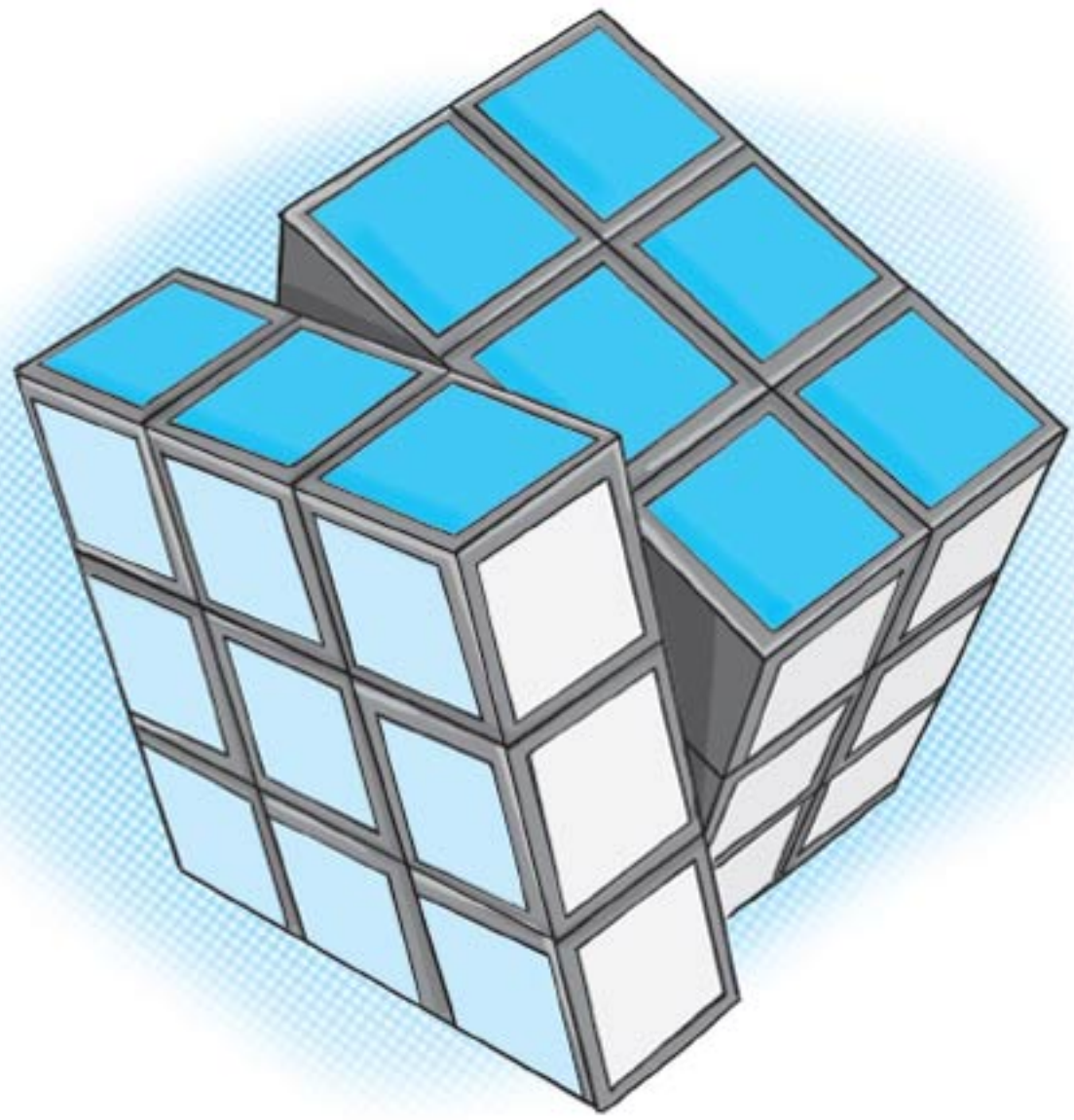
فصل ۶: کامل کردن گزاره‌ها

فصل ۷: ضرب المثل‌ها و قرابت معنایی

فصل ۸: جمله‌سازی و تصحیح جملات

بخش ۳

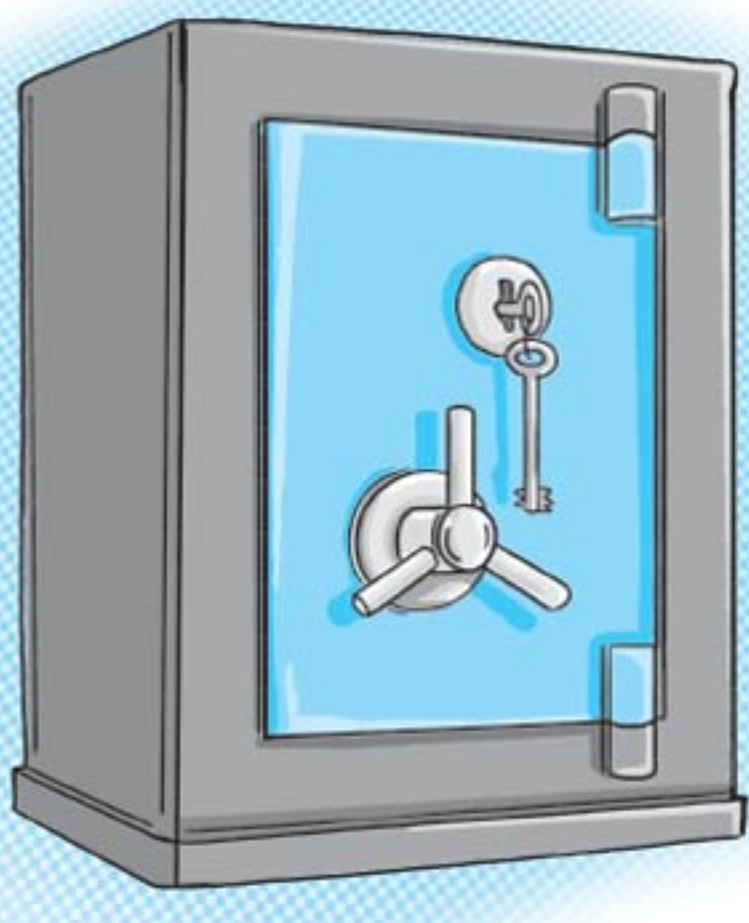
استدلال، درک و تحلیل متن



فصل ۹: درک مطلب و نتیجه‌گیری

بخش ۴

مسائل الفبایی و کدگذاری‌های کلامی



فصل ۱۰: سؤالات مبتنی بر حروف الفبا

فصل ۱۱: کدگذاری و رمزگشایی‌های کلامی

فصل ۱۱: کدگذاری و رمزگشایی‌های کلامی

- مبحث ۹۱ کدگذاری با حروف
- مبحث ۹۲ رمزگشایی از حروف
- مبحث ۹۳ کدگذاری حروف با اعداد
- مبحث ۹۴ کدگذاری اعداد با حروف
- مبحث ۹۵ کدگذاری با استفاده از جدول
- مبحث ۹۶ کدگذاری کلمات با کلمات
- مبحث ۹۷ کدگذاری با یک زبان فرضی
- مبحث ۹۸ کدگذاری کلمات با اعداد
- مبحث ۹۹ کدگذاری تحلیلی با حروف

مثال **اگر یک دستگاه کدگذاری «انار» را با کد ۴۲۴۵ و «میگو» را با کد ۳۱۹۶ نشان دهد، «انگور» را با چه کدی نشان می‌دهد؟**

۱) ۴۲۹۶۵ ۲) ۴۲۱۹۵ ۳) ۴۵۳۱۹ ۴) ۲۴۹۶۴

پاسخ: گزینه‌ی «۱»

با توجه به اطلاعات داده‌شده، می‌توانیم عدد متناظر با هر حرف را به‌دست آوریم.

م ی گ و ا ن ا ر
۳ ۱ ۹ ۶ ۴ ۲ ۴ ۵

بنابراین عدد متناظر با انگور ۴۲۹۶۵ است.

ا ن گ و ر
۴ ۲ ۹ ۶ ۵

مثال **اگر یک دستگاه کدگذاری، «ت» را با کد ۴، «ش» را با کد ۱۶ و «سلام» را با کد ۷۱ نشان دهد، «ارزش» را با چه کدی نشان می‌دهد؟**

۱) ۷۰ ۲) ۴۲ ۳) ۵۰ ۴) ۶۲

پاسخ: گزینه‌ی «۲»

با کمی دقت متوجه می‌شوید که در این دستگاه، آ، ب، پ، ت، ... با ۱، ۲، ۳، ۴، ... کد شده‌اند؛ بنابراین:

م + الف + ل + س = سلام $\Rightarrow$ ۱۵ + ۲۷ + ۱ + ۲۸ = ۷۱

به همین ترتیب برای کلمه‌ی «ارزش» داریم: ش + ز + ر + الف = ارزش $\Rightarrow$ ۱ + ۱۲ + ۱۳ + ۱۶ = ۴۲

با این اوضاع و احوال گرونی بهتون توصیه می‌کنم که تسلطتون رو روی اعداد بالا ببرید تا با شنیدن قیمت‌ها مغزتون هنگ نکنه! یکی از دوستام می‌گفت زنگ زدم قیمت یه ماشین رو سؤال کردم، طرف یه قیمتی بهم گفت که مغزم درجا قفل کرد. بهش گفتم، «این ماشین تمیزه؟» فروشنده گفت، «آره». دیگه نمی‌دونستم چی باید بگم، گفتم، «پیش همه عزیزه؟» فروشنده گوشی رو قطع کرد.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۲۲۰۵. اگر یک دستگاه کدگذاری، کلمه‌ی «آلمان» را با کد ۱۹۸۱۶ و کلمه‌ی «برزیل» را با کد ۲۴۵۳۹ نشان دهد، «ایران» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۲۴۱۷۶ ۲) ۱۴۳۹۶ ۳) ۱۹۱۳۹ ۴) ۱۳۴۱۶

۲۲۰۶. اگر یک دستگاه کدگذاری، کلمه‌ی «ظلمت» را با کد ۶۸۵۳ و کلمه‌ی «اکبر» را با کد ۲۷۹۱ نشان دهد، «کاظم» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۷۹۵۳ ۲) ۷۲۶۵ ۳) ۷۱۸۳ ۴) ۹۲۸۵

۲۲۰۷. اگر یک دستگاه کدگذاری، کلمه‌ی «ماهی» را با کد ۳۵۱۹ و کلمه‌ی «تابان» را با کد ۲۵۴۵۶ نشان دهد، کلمه‌ی «مهتاب» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۳۹۵۴۶ ۲) ۵۱۲۴۶ ۳) ۳۵۲۴۵ ۴) ۳۱۲۵۴

۲۲۰۸. اگر یک دستگاه کدگذاری، کلمه‌ی «حسن» را با کد ۳۷۴ و کلمه‌ی «ترانه» را با کد ۹۶۲۴۸ نشان دهد، کلمه‌ی «استراحت» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۲۷۹۶۲۳۹ ۲) ۲۹۷۶۳۲۹ ۳) ۳۹۶۸۷۴۲ ۴) ۷۶۲۳۹۲۸

۲۲۰۹. یک دستگاه کدگذاری، «مینا» را با ۳۸۱۲ و «سهیلا» را با ۷۴۸۵۲ نشان می‌دهد. این دستگاه «مهسا» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۳۵۲۱ ۲) ۳۷۸۲ ۳) ۳۴۷۲ ۴) ۳۴۸۲

۲۲۱۰. اگر یک دستگاه کدگذاری، «خرم» را با کد ۳۹۴، «شاد» را با کد ۸۵۷ و «دوری» را با کد ۷۱۹۲ نشان دهد، «خورشید» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۳۹۱۲۸۷ ۲) ۳۱۹۸۲۷ ۳) ۳۱۸۹۷۲ ۴) ۳۱۹۲۸۷

۲۲۱۱. اگر یک دستگاه کدگذاری، «فنر» را با کد ۳۹۲ و «هراز» را با کد ۵۲۶۸ نشان دهد، «زرافه» را با چه کدی نمایش می‌دهد؟

۱) ۸۶۵۲۳ ۲) ۸۳۵۲۶ ۳) ۸۲۵۳۶ ۴) ۸۲۶۳۵

یک دستگاه کدگذاری، «ترافیک» را با کد ۳۵۱۷۹۲ و «موریانه» را با کد ۶۸۵۹۱۰۴ نشان می‌دهد. با توجه به اطلاعات داده‌شده، در سؤال‌های ۲۲۱۲ تا ۲۲۱۹، کلمه‌ی داده‌شده با چه کدی نشان داده می‌شود؟

۲۲۱۲. کامران

۱) ۲۱۶۵۱۰ ۲) ۲۱۴۵۹۰ ۳) ۲۱۶۴۱۰ ۴) ۲۱۶۵۰۹

۲۲۱۳. فوت‌وفن

۱) ۸۷۳۸۷۰ ۲) ۷۸۳۷۹۰ ۳) ۷۸۳۷۸۰ ۴) ۷۸۳۸۷۰

۲۲۱۴. کارنامه

۱) ۲۱۵۰۱۶۵ ۲) ۲۱۵۰۱۶۴ ۳) ۲۱۵۱۰۶۴ ۴) ۲۱۵۰۱۴۶

۲۲۱۵. فرومایه

۱) ۷۵۸۱۶۹۴ ۲) ۷۵۸۶۱۹۴ ۳) ۷۵۸۶۱۴۹ ۴) ۷۵۶۸۱۹۴

۲۲۱۶. کرامت

۱) ۲۵۱۳۶ ۲) ۲۵۶۱۳ ۳) ۲۵۱۶۳ ۴) ۲۱۵۶۳

۲۲۱۷. فرانک

۱) ۷۵۱۰۲ ۲) ۷۵۰۱۲ ۳) ۷۵۰۲۱ ۴) ۷۱۵۰۲

۲۲۱۸. فاکتور

۱) ۷۱۲۳۵۸ ۲) ۷۱۲۸۳۵ ۳) ۷۱۲۳۸۵ ۴) ۷۱۸۲۳۵

۲۲۱۹. فرمان

۱) ۷۵۶۰۱ ۲) ۷۵۶۱۰ ۳) ۷۵۱۶۰ ۴) ۷۵۰۱۶

یک دستگاه کدگذاری، «شهریار» را با کد ۸۳۶۵۲۶ و «استفاده» را با کد ۲۴۱۹۲۰۳ نشان می‌دهد. با توجه به اطلاعات داده‌شده، در سؤال‌های ۲۲۲۰ تا ۲۲۲۵، کلمه‌ی داده‌شده با چه کدی نشان داده می‌شود؟

۲۲۲۰. شرافت

۱) ۸۶۰۹۱ ۲) ۸۶۲۴۱ ۳) ۸۶۳۹۱ ۴) ۸۶۲۹۱

۲۲۲۱. رفتار

۱) ۶۹۱۶۲ ۲) ۶۸۱۲۶ ۳) ۶۹۴۲۶ ۴) ۶۹۱۲۶

۲۲۲۲. شسته‌رفته

۱) ۸۱۴۳۹۱۶۳ ۲) ۸۴۱۳۶۸۱۳ ۳) ۸۴۱۳۶۹۱۳ ۴) ۸۴۱۳۹۶۱۳

۲۲۲۳. فرستاده

۱) ۹۶۴۱۲۰۳ ۲) ۹۶۱۴۲۰۳ ۳) ۹۶۴۱۲۳۰ ۴) ۹۶۵۱۲۰۴

۲۲۲۴. سرشار

۱) ۴۶۸۲۶ ۲) ۴۶۸۶۲ ۳) ۴۶۶۲۸ ۴) ۴۸۴۶۲

۲۲۲۵. فشرده

۱) ۹۸۶۰۳ ۲) ۹۶۸۰۳ ۳) ۹۰۶۸۵ ۴) ۹۴۶۲۱

یک دستگاه کدگذاری، «تبریز» را با کد ۳۵۷۹۱ و «همدان» را با کد ۴۶۸۲۰ نشان می‌دهد. با توجه به اطلاعات داده‌شده، در سؤالات ۲۲۲۶ تا ۲۲۳۰، کلمه‌ی داده‌شده با چه کدی نشان داده می‌شود؟

۲۲۲۶. تهران

۱) ۳۴۲۷۰ ۲) ۳۴۷۲۱ ۳) ۳۴۷۲۰ ۴) ۳۴۲۷۱

۲۲۲۷. مازندران

۱) ۶۲۱۰۷۸۰۲ ۲) ۶۲۱۰۸۷۰۲ ۳) ۶۲۱۰۷۸۲۰ ۴) ۶۲۱۰۸۷۲۰

۲۲۲۸. برنامه

۱) ۵۰۷۴۱۶ ۲) ۵۰۷۱۶۴ ۳) ۵۷۰۲۶۴ ۴) ۵۷۰۶۱۴

۲۲۲۹. مهربان

۱) ۶۵۴۷۲۰ ۲) ۶۴۷۵۲۰ ۳) ۴۶۷۲۵۰ ۴) ۳۶۰۵۲۰

۲۲۳۰. نازی‌آباد

۱) ۰۲۱۹۵۲۸۲ ۲) ۰۲۱۹۲۵۲۸ ۳) ۰۲۱۲۹۵۸۲ ۴) ۳۲۹۱۵۲۸۲

۲۲۳۱. اگر یک دستگاه کدگذاری، «نمایش» را با کد «۳۷۴۲۹» نشان دهد، «ماشین» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۸۴۹۲۵ ۲) ۴۷۹۳۲ ۳) ۷۴۲۹۳ ۴) ۷۴۹۲۳

۲۲۳۲. اگر یک دستگاه کدگذاری، «کارتون» را با کد «۹۲۳۸۴۱» و «سینما» را با کد «۶۵۱۰۲» نشان دهد، «تاکسی» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۷۴۹۲۳ ۲) ۸۲۹۶۵ ۳) ۸۲۶۹۵ ۴) ۲۸۶۹۵

۲۲۳۳. اگر یک دستگاه کدگذاری، «کیمیا» را با کد «۷۳۹۳۸» و «فروزان» را با کد «۲۱۵۴۸۶» نشان دهد، «ماکروفر» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۹۸۷۱۵۲۱ ۲) ۳۸۷۵۱۰۲ ۳) ۹۸۷۱۵۱۲ ۴) ۹۸۷۵۱۱۲

۲۲۳۴. اگر یک دستگاه کدگذاری، «۲۴۶۸۵» را با کد «۳۳۷۷۶» نشان دهد، «۳۵۷۹۱» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۴۴۸۲۶ ۲) ۴۴۸۸۲ ۳) ۴۶۶۸۲ ۴) ۴۴۶۸۲

۲۲۳۵. اگر یک دستگاه کدگذاری، «۳۵۷۹۶» را با کد «۴۴۸۸۷» نشان دهد، «۴۶۸۲۳» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۵۷۹۱۴ ۲) ۵۵۹۱۴ ۳) ۵۵۹۳۴ ۴) ۵۵۷۱۴

۲۲۳۶. اگر یک دستگاه کدگذاری، «انبه» را با کد «۱۹۲۸» و «مویز» را با کد «۳۷۴۶» نشان دهد، «آبمیوه» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۱۲۳۴۶۷ ۲) ۱۲۴۶۷۸ ۳) ۱۲۳۴۷۸ ۴) ۱۳۴۷۸۹

۲۲۳۷. اگر یک دستگاه کدگذاری، «تاریخ» را با کد «۵۸» نشان دهد، «جغرافیا» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۸۹ ۲) ۷۹ ۳) ۸۷ ۴) ۹۷

۲۲۳۸. اگر یک دستگاه کدگذاری، حرف «ی» را با کد «۶۴» و کلمه‌ی «ابر» را با کد «۳۰» نشان دهد، کلمه‌ی «غار» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۷۵ ۲) ۷۰ ۳) ۸۰ ۴) ۷۳

۲۲۳۹. اگر یک دستگاه کدگذاری، «صندلی» را با کد «۴» نشان دهد، «دانشگاه» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۵ ۲) ۸ ۳) ۶ ۴) ۷

۲۲۴۰. اگر یک دستگاه کدگذاری، «گل» را با کد «۱۳» و «رها» را با کد «۵۵» نشان دهد، «پدر» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۷۴ ۲) ۶۰ ۳) ۵۴ ۴) ۷۰

۲۲۴۱. اگر یک دستگاه کدگذاری، «آذر» را با کد «۲۰» و «باغ» را با کد ۴۰ نشان دهد، «پاغ» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۴۰ ۲) ۷۰ ۳) ۵۰ ۴) ۶۰

۲۲۴۲. اگر یک دستگاه کدگذاری، «بهار» را با کد «۱۸ – ۷ – ۳۷ – ۸» نشان دهد، «تابستان» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۱۰_۳_۱۱_۲۳_۸_۷_۹ ۲) ۳۴_۸_۲۰_۹_۷_۱۰_۱۱ ۳) ۳۵_۷_۱۰_۲۱_۸_۷_۱۰ ۴) ۳۰_۱۰_۱۱_۲۰_۸_۷_۱۰

۲۲۴۳. اگر یک دستگاه کدگذاری، «مدرسه» را با کد «۲۸۱۰۱۲۱۵۳۱» نشان دهد، «کلاس» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ۲۶۲۵۱۱۶ ۲) ۲۵۲۷۱۳۱۵ ۳) ۲۵۲۷۱۰۱۵ ۴) ۲۵۲۷۰۱۱۵

۲۲۴۴. اگر یک دستگاه کدگذاری، «صادق» را با کد «۸۱۱۶» نشان دهد، «وحید» را با چه کدی نمایش می‌دهد؟

۱) ۳۹۵۰ ۲) ۳۸۵۱ ۳) ۳۷۴۹ ۴) ۳۹۵۲

متن زیر را با دقت بخوانید.

حروف الفبای فارسی به‌طور معکوس کدگذاری عددی شدند. برای مثال، حرف «ی» با عدد «۱»، حرف «هـ» با عدد «۲»، حرف «و» با عدد «۳» و... کدگذاری شدند.

با توجه به متن بالا، به سؤال‌های ۲۲۴۵ و ۲۲۴۶ پاسخ دهید. (آزمون تیزهوشان نهم به دهم ۱۴۰۲-۱۴۰۱)

۲۲۴۵. کد عددی کلمه‌ای مترادف «پیر» و «سالخورده» از راست به چپ در کدام گزینه آمده است؟

۱) ۱۰_۲۱_۲۹_۳_۲۹ ۲) ۹_۲۱_۲۸_۳_۲۸ ۳) ۹_۲۲_۲۹_۳_۲۸ ۴) ۱۰_۲۱_۲۸_۳_۲۹

۲۲۴۶. کد عددی نام شهری که مسجد جامع آن یکی از نمادهای مقاومت در دفاع مقدس است، از راست به چپ در کدام گزینه آمده است؟

۱) ۲۴_۲۰_۵_۱۶_۲_۲۰ ۲) ۲۵_۲۲_۵_۱۷_۲_۲۲ ۳) ۲۴_۲۱_۵_۱۷_۲_۲۱ ۴) ۲۵_۲۱_۵_۱۶_۲_۲۱

مبحث ۹۴

کدگذاری اعداد با حروف

در سؤالات این مبحث، ارقام و اعداد بر اساس حروف و کلمات کدگذاری میشن: یعنی به جای هر عدد یا رقم، یه حرف یا کلمه قرار داده میشه. شما باید ارتباط بین حروف و اعداد رو مشخص کرده و بر اساس اون کدگذاری یا رمزگشایی کنید. برای حل این نوع سؤال‌ها ابتدا باید مشخص کنید که هر عدد با کدوم حرف متناظره، سپس به جای اعداد و ارقام داده‌شده، حروف و کلمات متناظر رو قرار بدید.
همون‌طور که در مبحث قبل گفتیم، چون عددها از چپ به راست و در فارسی کلمه‌ها از راست به چپ خونده میشن، پس باید اولین عدد سمت چپ، مربوط به اولین حرف سمت راست باشه: بنابراین رقم‌های عدد داده‌شده رو از راست به چپ نوشته و کد مربوط به هر رقم رو زیر اون بنویسید. حالا کد به‌دست اومده رو از راست به چپ بخونید. برای اینکه بهتر متوجه توضیحات داده‌شده بشید، برید مثال‌ها رو با دقت بخونید.

مثال **یک دستگاه کدگذاری، ۲ را با «د»، ۳ را با «س»، ۹ را با «ن»، ۵ را با «پ»، ۴ را با «چ» و ۶ را با «ش» نشان می‌دهد. این دستگاه ۵۹۹۴۲۳ را با چه کدی نشان می‌دهد؟**

۱) سددسچپ ۲) دششچدس ۳) دسسپچن ۴) پنچدس ۵) سنندشس

پاسخ: گزینه‌ی «۴»

اگر به جای ارقام، حروف متناظر را قرار دهیم، داریم:

۵	۹	۹	۴	۲	۳
↓	↓	↓	↓	↓	↓
پ	ن	ن	چ	د	س

بنابراین عدد ۵۹۹۴۲۳ با کد «پننچدس» نشان داده می‌شود.

مثال **یک دستگاه کدگذاری، ۳۴۵۶ را با کد «جوان» و ۷۴۸۷ را با کد «کودک» نشان می‌دهد. این دستگاه ۷۳۵۸ را با چه کدی نشان می‌دهد؟**

۱) کوان ۲) کجاد ۳) جواد ۴) کادو ۵) دوان

پاسخ: گزینه‌ی «۲»

با توجه به اطلاعات داده‌شده اعداد به‌صورت زیر کدگذاری شده‌اند:

۸	۷	۶	۵	۴	۳	⟶	۸	۵	۳	۷
↓	↓	↓	↓	↓	↓		↓	↓	↓	↓
د	ک	ن	ا	و	ج		د	ا	ج	ک

بنابراین عدد ۷۳۵۸ با کد «کجاد» نشان داده می‌شود.

پرسش‌های چندگزینه‌ای

۲۲۴۷. **یک دستگاه کدگذاری، ۱۵۷۸۹ را با کد «گیلاس» و ۲۳۴۶ را با کد «فندق» نشان می‌دهد. این دستگاه ۳۵۴۷۶ را با چه کدی نشان می‌دهد؟**

۱) نداق ۲) فیلاق ۳) نیداس ۴) نیدلق ۵) هیچ‌کدام

۲۲۴۸. **یک دستگاه کدگذاری، ۱۹۴۷۹ را با کد «زنجان» و ۵۲۶۸ را با کد «مشهد» نشان می‌دهد. این دستگاه ۱۹۶۸۲۴ را با چه کدی نشان می‌دهد؟**

۱) زنهدنج ۲) زنهدشج ۳) زنشهدج ۴) زنشدهج ۵) هیچ‌کدام

یک دستگاه کدگذاری، اعداد را به‌صورت زیر کدگذاری می‌کند:

۴	۶	۸	۹	۳	۵	۱	۲	۷
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
ن	ا	ی	ک	س	هـ	ب	د	و

با توجه به اطلاعات داده‌شده، در سؤالات ۲۲۴۹ تا ۲۲۵۲، اعداد داده‌شده با چه کدی نشان داده می‌شوند؟

۲۲۴۹. **۱۸۴۶۳۲**

۱) یبنادس ۲) یبناسد ۳) بیناسد ۴) بیناهد ۵) هیچ‌کدام

۲۲۵۰. **۸۷۹۳۴۱**

۱) یودنسب ۲) یودسبن ۳) یوکسنب ۴) یوکنبد ۵) هیچ‌کدام

۲۲۵۱. ۶۴۹۲۸

۱) اندیک ۲) ناکید ۳) ناسیب ۴) اندیس ۵) هیچ‌کدام

۲۲۵۲. ۱۹۲۸۳۷

۱) بکدیسو ۲) بکدیسا ۳) بدکیسا ۴) بدکیسو ۵) هیچ‌کدام

۲۲۵۳. یک دستگاه کدگذاری، ۱۵۷۲۹ را با کد «سرطان» و ۲۳۴۶ را با کد «ایدز» نشان می‌دهد. این دستگاه عدد ۲۳۵۴۹ را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) ایسدن ۲) ایردن ۳) ایدسن ۴) ایرسن ۵) هیچ‌کدام

۲۲۵۴. یک دستگاه کدگذاری، ۳۳۹۴۶ را با کد «ممتاز» و ۱۹۸۷ را با کد «کتبی» نشان می‌دهد. این دستگاه عدد ۹۴۶۷۸ را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) مازیی ۲) تازیب ۳) مازیک ۴) کازیی ۵) کازمی

۲۲۵۵. یک دستگاه کدگذاری، ۹۴۳ را با کد «زرد» و ۶۵۸۲ را با کد «سیاه» نشان می‌دهد. این دستگاه، ۹۶۵۳۸ را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۱) زیسدا ۲) زرسدا ۳) زسیدا ۴) زسیاد ۵) زسداه

یک دستگاه کدگذاری اعداد را به‌صورت زیر کدگذاری می‌کند:

۰	۵	۸	۷	۶	۱	۲	۹	۳	۴
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
م	ج	ش	ک	ب	ر	پ	و	ا	س

با توجه به اطلاعات داده‌شده، در سؤالات ۲۲۵۶ تا ۲۲۶۰، اعداد داده‌شده با چه کدی نشان داده می‌شوند؟

۲۲۵۶. ۴۲۱۶۶۵

۱) سبرپیچ ۲) سبرپیش ۳) سپربیج ۴) شپربیس ۵) هیچ‌کدام

۲۲۵۷. ۶۷۸۲۵

۱) بکشپق ۲) بکشجم ۳) برشپچ ۴) بکسپش ۵) بکشپچ

۲۲۵۸. ۵۵۲۱۸

۱) ککپرش ۲) ججبرش ۳) ججبرس ۴) ججپرش ۵) سسبرش

۲۲۵۹. ۷۲۰۴۳۵

۱) کپساش ۲) کپساج ۳) پکساج ۴) کپساچ ۵) کجساپ

۲۲۶۰. ۷۳۹۲۱۶

۱) کاوپرب ۲) کامپرب ۳) کاوبرپ ۴) ساشبرک ۵) کاجبرش

یک دستگاه کدگذاری ۳۶۴۹۲ را به‌صورت «تکمیل» و ۵۰۸۱ را به‌صورت «نرده» نشان می‌دهد. با توجه به اطلاعات داده‌شده، در سؤالات ۲۲۶۱ تا ۲۲۶۶، اعداد داده‌شده با چه کدی نشان داده می‌شوند؟

۲۲۶۱. ۳۳۹۸۰

۱) تیتکر ۲) تتیدر ۳) تتدیر ۴) تتدین ۵) ننریر

۲۲۶۲. ۶۴۵۸

۱) کمنه ۲) کمره ۳) کمرد ۴) کرند ۵) کمند

۲۲۶۳. ۹۲۴۸۶

۱) یلمدک ۲) یلمتک ۳) یلرمک ۴) یکمکد ۵) کیملد

۲۲۶۴. ۵۴۳۲۱

۱) نمتلد ۲) منتله ۳) نمتله ۴) نمتلر ۵) نمتره

۲۲۶۵. ۹۰۱۸۹

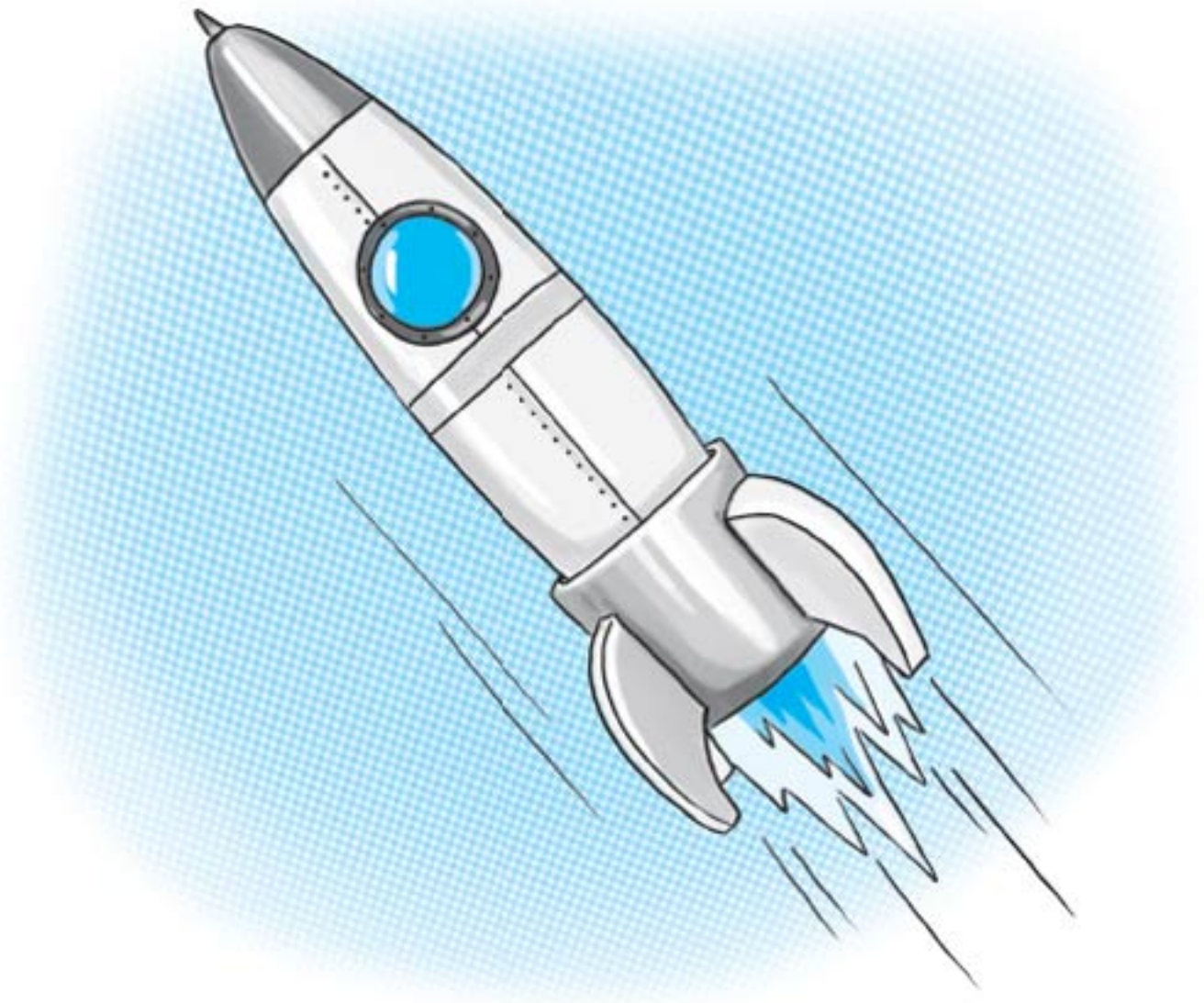
۱) یرکدی ۲) یرندی ۳) یرهدی ۴) نرکدی ۵) نرکدن

۲۲۶۶. ۳۴۲۵۱

۱) تملره ۲) تملنه ۳) تملند ۴) تملنک ۵) یرملد

بخش ۵

دقت، سرعت، توجه و تمرکز



فصل ۱۲: سنجش سرعت با سؤالات کلامی

فصل ۱۳: سنجش دقت و سرعت با سؤالات تحلیلی

بخش ۶

پاسخ‌نامه



۲۲۰۷. گزینه‌ی «۴» با توجه به اطلاعات داده‌شده، عدد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

م	هـ	ت	ا	ب	⟵	ت	ا	ب	ا	ن	۰	م	ا	هـ	ی
۳	۱	۲	۵	۴		۲	۵	۴	۶	۵	۳	۱	۵	۱	۹

بنابراین کد متناظر با کلمه‌ی «مهتاب»، ۳۱۲۵۴ است.

۲۲۰۸. گزینه‌ی «۱» با توجه به اطلاعات داده‌شده، می‌توان کد خواسته‌شده را به‌صورت زیر به‌دست آورد:

ا	س	ت	ر	ا	ح	ت	⟵	ت	ر	ا	ن	هـ	۰	ح	س	ن
۲	۷	۹	۶	۹	۲	۳		۹	۶	۲	۴	۸		۳	۷	۴

بنابراین کد متناظر با کلمه‌ی «استراحت»، ۲۷۹۶۲۳۹ است.

۲۲۰۹. گزینه‌ی «۳» عدد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

م	هـ	س	ا	⟵	س	هـ	ی	ل	ا	۰	م	ی	ن	ا
۳	۴	۷	۲		۷	۴	۸	۵	۲	۳	۸	۱	۲	۱

بنابراین کد متناظر با کلمه‌ی «مهسا»، ۳۴۷۲ است.

۲۲۱۰. گزینه‌ی «۲» اعداد متناظر با حروف مختلف به‌صورت زیر است:

خ	و	ر	ش	ی	د	⟵	خ	ر	م	۰	ش	ا	د	۰	د	و	ر	ی
۳	۱	۹	۸	۲	۷		۳	۹	۴		۸	۵	۷		۸	۴	۷	۲

بنابراین «خورشید» با کد ۳۱۹۸۲۷ نشان داده می‌شود.

۲۲۱۱. گزینه‌ی «۴» اعداد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر است:

ز	ر	ا	ف	هـ	⟵	ف	ن	ر	۰	هـ	ر	ا	ز
۳	۲	۵	۶	۸		۳	۹	۲		۳	۵	۲	۸

بنابراین «زرافه» با کد ۸۲۶۳۵ نشان داده می‌شود.

در سؤالات ۲۲۱۲ تا ۲۲۱۹، اعداد متناظر با حروف مختلف به‌صورت زیر است:

ت	ر	ا	ف	ی	ک	م	و	ن	هـ
۳	۱۵	۷	۹	۲	۸۶	۰	۴

۲۲۱۲. گزینه‌ی «۱»

۲۱۶۵۱۰ ⟵

ک	ا	م	ر	ا	ن
۲	۱	۶	۵	۱	۰

۲۲۱۳. گزینه‌ی «۴»

۷۸۳۸۷۰ ⟵

ف	و	ت	و	ف	ن
۷	۸	۳	۸	۷	۰

۲۲۱۴. گزینه‌ی «۲»

۲۱۵۰۱۶۴ ⟵

ک	ا	ر	ن	ا	م	ه
۲	۱	۵	۰	۱	۶	۴

۲۲۱۵. گزینه‌ی «۲»

۷۵۸۶۱۹۴ ⟵

ف	ر	و	م	ا	ی	ه
۷	۵	۸	۶	۱	۹	۴

۲۲۱۶. گزینه‌ی «۳»

۲۵۱۶۳ ⟵

ک	ر	ا	م	ت
۲	۵	۱	۶	۳

۲۲۱۷. گزینه‌ی «۱»

۷۵۱۰۲ ⟵

ف	ر	ا	ن	ک
۷	۵	۱	۰	۲

۲۲۱۸. گزینه‌ی «۳»

۷۱۲۳۸۵ ⟵

ف	ا	ک	ت	و	ر
۷	۱	۲	۳	۸	۵

۲۲۱۹. گزینه‌ی «۲»

۷۵۶۱۰ ⟵

ف	ر	م	ا	ن
۷	۵	۶	۱	۰

در سؤالات ۲۲۲۰ تا ۲۲۲۵، اعداد متناظر با حروف مختلف به‌صورت زیر است:

ش	هـ	ر	ی	ا	س	ت	ف	د
۸	۳	۶	۵	۲	۴	۱	۹	۰

۲۲۲۰. گزینه‌ی «۴»

۸۶۲۹۱ ⟵

ش	ر	ا	ف	ت
۸	۶	۲	۹	۱

۲۲۲۱. گزینه‌ی «۴»

۶۹۱۲۶ ⟵

ر	ف	ت	ا	ر
۶	۹	۱	۲	۶

۲۲۲۲. گزینه‌ی «۳»

۸۴۱۳۶۹۱۳ ⟵

ش	س	ت	هـ	ر	ف	ت	هـ
۸	۴	۱	۳	۶	۹	۱	۳

۲۲۲۳. گزینه‌ی «۱»

۹۶۴۱۲۰۳ ⟵

ف	ر	س	ت	ا	د	ه
۹	۶	۴	۱	۲	۰	۳

۲۲۲۴. گزینه‌ی «۱»

۴۶۸۲۶ ⟵

س	ر	ش	ا	ر
۴	۶	۸	۲	۶

۲۲۲۵. گزینه‌ی «۱»

۹۸۶۰۳ ⟵

ف	ش	ر	د	ه
۹	۸	۶	۰	۳

در سؤالات ۲۲۲۶ تا ۲۲۳۰، اعداد متناظر با حروف مختلف به‌صورت مقابل است:

ت	ب	ر	ی	ز	هـ	م	د	ا	ن
۳	۵	۷	۹	۱	۴	۶	۸	۲	۰

۲۲۲۶. گزینه‌ی «۳»

۳۴۷۲۰ ⟵

ت	هـ	ر	ا	ن
۳	۴	۷	۲	۰

۲۲۲۷. گزینه‌ی «۴»

۶۲۱۰۸۷۲۰ ⟵

م	ا	ز	ن	د	ر	ا	ن
۶	۲	۱	۰	۸	۷	۲	۰

۲۲۲۸. گزینه‌ی «۳»

۵۷۰۲۶۴ ← ب ر ن ا م ه
۴ ۶ ۲ ۰ ۷ ۵

۲۲۲۹. گزینه‌ی «۲»

۶۴۷۵۲۰ ← م هـ ر ب ا ن
۰ ۲ ۵ ۷ ۴ ۶

۲۲۳۰. گزینه‌ی «۲»

۰۲۱۹۲۵۲۸ ← ن ا ز ی ا ب ا د
۸ ۲ ۵ ۲ ۹ ۱ ۲ ۰

۲۲۳۱. گزینه‌ی «۴» با توجه به اطلاعات داده‌شده، عدد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

ن م ا ی ش
۳ ۷ ۴ ۲ ۹

بنابراین کلمه‌ی «ماشین» با کد ۷۴۹۲۳ نشان داده می‌شود.

۲۲۳۲. گزینه‌ی «۲» با توجه به اطلاعات داده‌شده، عدد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

ک ا ر ت و ن س ی م
۹ ۲ ۳ ۸ ۴ ۱ ۶ ۵ ۰

بنابراین کلمه‌ی «تاکسی» با کد ۸۲۹۶۵ نشان داده می‌شود.

۲۲۳۳. گزینه‌ی «۱» با توجه به اطلاعات داده‌شده، عدد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

ک ی م ا ف ر و ز ن
۷ ۳ ۹ ۸ ۲ ۱ ۵ ۴ ۶

بنابراین کلمه‌ی «ماکروفر» با کد ۹۸۷۱۵۲۱ نشان داده می‌شود.

۲۲۳۴. گزینه‌ی «۲» هر یک از رقم‌ها به‌صورت یکی در میان، یک واحد اضافه و یک واحد کم می‌شوند.

۲۲۳۵. گزینه‌ی «۲» هر یک از رقم‌ها به‌صورت یکی در میان، یک واحد اضافه و یک واحد کم می‌شوند.

۲۲۳۶. گزینه‌ی «۳»

اعداد متناظر با حروف مختلف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

ا ن ب ه م و ی ز
۱ ۹ ۲ ۸ ۳ ۷ ۴ ۶

بنابراین «آبمیوه» با کد ۱۲۳۴۷۸ نشان داده می‌شود.

۲۲۳۷. گزینه‌ی «۴»

اگر حروف الفبا را به‌ترتیب با ۱, ۲, ۳, ... کدگذاری کنیم، داریم:

تاریخ = ۴ + ۱ + ۱۲ + ۳۲ + ۹ = ۵۸

بنابراین کد متناظر با جغرافیا برابر است با:

۶ + ۲۲ + ۱۲ + ۱ + ۲۳ + ۳۲ + ۱ = ۹۷

۲۲۳۸. گزینه‌ی «۲» با توجه به اینکه حرف «ی» که ۳۲اُمین حرف الفبای فارسی است با کد ۶۴ کدگذاری شده، متوجه می‌شویم که حروف الفبا به‌ترتیب با ۲, ۴, ۶, ... کدگذاری شده‌اند؛ بنابراین:

ابر = ۲ + ۴ + ۲۴ = ۳۰ غار = ۴۴ + ۲ + ۲۴ = ۷۰

۲۲۳۹. گزینه‌ی «۳» در این دستگاه کدگذاری، کد هر کلمه، تعداد حروف آن کلمه منهای یک است.

۲۲۴۰. گزینه‌ی «۱» با توجه به اطلاعات داده‌شده، حروف الفبا به‌صورت مقابل کدگذاری می‌شوند: آ = ۳۲, ب = ۳۱, ... , و = ۳, هـ = ۲, ی = ۱

بنابراین «پدر» با ۷۴ = ۲۱ + ۲۳ + ۳۰ کدگذاری می‌شود.

۲۲۴۱. گزینه‌ی «۴»

اگر حروف الفبا را به‌ترتیب با ۱, ۲, ۳, ... کدگذاری کنیم، داریم:

آظ = ۱ × ۲۰ = ۲۰, باظ = ۲ × ۱ × ۲۰ = ۴۰

بنابراین: پاظ = ۳ × ۱ × ۲۰ = ۶۰

۲۲۴۲. گزینه‌ی «۳» حروف الفبا به‌ترتیب با ۷, ۸, ..., ۳۸ کدگذاری شده‌اند؛ بنابراین «تابستان» را می‌توان به‌صورت ۳۵ـ ۷ـ ۱۰ـ ۲۱ـ ۸ـ ۷ـ ۱۰ کدگذاری کرد.

۲۲۴۳. گزینه‌ی «۴»

اگر حروف الفبا را به‌ترتیب با ۱, ۲, ۳, ... کدگذاری کنیم، داریم:

مدرسه = ۲۸ـ ۱۰ـ ۱۲ـ ۱۵ـ ۳۱ = ۲۸۱۰۱۲۱۵۳۱

کلاس = ۲۵ـ ۲۷ـ ۰۱ـ ۱۵ = ۲۵۲۷۰۱۱۵

۲۲۴۴. گزینه‌ی «۲»

اگر حروف الفبا را به‌ترتیب با ۱, ۲, ۳, ... کدگذاری کنیم، داریم:

آ = ۱

ص = ۱۷ ⇒ ۱ + ۷ = ۸

ق = ۲۴ ⇒ ۲ + ۴ = ۶

د = ۱۰ ⇒ ۱ + ۰ = ۱

بنابراین ۸۱۱۶ = صادق؛ به همین صورت برای «وحید»، کد ۳۸۵۱ به‌دست می‌آید:

ح = ۸

و = ۳۰ ⇒ ۳ + ۰ = ۳

ی = ۳۲ ⇒ ۳ + ۲ = ۵

د = ۱۰ ⇒ ۱ + ۰ = ۱

۲۲۴۵. گزینه‌ی «۱» واژه‌ی پنج‌حرفی موردنظر «فرتوت» است که به‌صورت ۱۰ـ ۲۱ـ ۲۹ـ ۳ـ ۲۹ کدگذاری می‌شود.

۲۲۴۶. گزینه‌ی «۳» واژه‌ی موردنظر «خرمشهر» است.

مبحث ۹۴ ◄ کدگذاری اعداد با حروف

۲۲۴۷. گزینه‌ی «۴» با توجه به اطلاعات داده‌شده، حروف متناظر با رقم‌های عددهای داده‌شده به‌صورت زیر است:

۶ ۴ ۳ ۲ ۹ ۸ ۷ ۵ ۱
ق د ن ف س ا ل ی گ

بنابراین ۳۵۴۷۶ با کد «نیدلق» نشان داده می‌شود.

۲۲۴۸. گزینه‌ی «۲» با توجه به اطلاعات داده‌شده، حروف متناظر با رقم‌های عددهای داده‌شده به‌صورت زیر است:

۸ ۶ ۲ ۵ ۹ ۷ ۴ ۹ ۱
د هـ ش م ن ا چ ن ز

بنابراین ۱۹۶۸۲۴ با کد زنهدشج نشان داده می‌شود.

۲۲۴۹. گزینه‌ی «۳» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۱۸۴۶۳۲ به‌صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۲ ۳ ۶ ۴ ۸ ۱
د س ا ن ی ب

۲۲۵۰. گزینه‌ی «۲» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۸۷۹۳۴۱ به‌صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۱ ۴ ۳ ۹ ۷ ۸
ب ن س ک و ی

۲۲۵۱. گزینه‌ی «۵» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۶۴۹۲۸ به‌صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۸	۲	۹	۴	۶
↓	↓	↓	↓	↓
ا	ن	ک	د	ی

۲۲۵۲. گزینه‌ی «۱» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۱۹۲۸۳۷ با حروف زیر متناظر هستند:

۷	۳	۸	۲	۹	۱
↓	↓	↓	↓	↓	↓
و	س	ی	د	ک	ب

۲۲۵۳. گزینه‌ی «۲» حروف متناظر با رقم‌های عددهای داده‌شده به‌صورت مقابل است:

۶	۴	۳	۹	۲	۷	۵	۱
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
ز	د	ی	ن	ا	ط	ر	س

بنابراین ۲۳۵۴۹، با کد «ایردن» نشان داده می‌شود.

۲۲۵۴. گزینه‌ی «۲» حروف متناظر با رقم‌های عددهای داده‌شده به‌صورت مقابل است:

۷	۸	۱	۶	۴	۹	۳
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
ی	ب	ک	ز	ا	ت	م

بنابراین ۹۴۶۷۸، با کد «تازیب» نشان داده می‌شود.

۲۲۵۵. گزینه‌ی «۳» حروف متناظر با رقم‌های عددهای داده‌شده به‌صورت مقابل است:

۲	۸	۵	۶	۳	۴	۹
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
هـ	ا	ی	س	د	ر	ز

بنابراین ۹۶۵۳۸، با کد «زسیدا» نشان داده می‌شود.

۲۲۵۶. گزینه‌ی «۳» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۴۲۱۶۶۵ به‌صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۵	۶	۶	۱	۲	۴
↓	↓	↓	↓	↓	↓
ج	ب	ب	ر	پ	س

۲۲۵۷. گزینه‌ی «۵» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۶۷۸۲۵ به‌صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۵	۲	۸	۷	۶
↓	↓	↓	↓	↓
ج	پ	ش	ک	ب

۲۲۵۸. گزینه‌ی «۴» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۵۵۲۱۸ به‌صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۸	۱	۲	۵	۵
↓	↓	↓	↓	↓
ش	ر	پ	ج	ج

۲۲۵۹. گزینه‌ی «۴» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های ۷۲۰۴۳۵ به‌صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۵	۳	۴	۰	۲	۷
↓	↓	↓	↓	↓	↓
ج	ا	س	م	پ	ک

۲۲۶۰. گزینه‌ی «۱» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های ۷۳۹۲۱۶ به‌صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۶	۱	۲	۹	۳	۷
↓	↓	↓	↓	↓	↓
ب	ر	پ	و	ا	ک

در سؤالات ۲۲۶۱ تا ۲۲۶۶، رقم‌های عددهای داده‌شده به‌صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۱	۸	۰	۵	۲	۹	۴	۶	۳
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
هـ	د	ر	ن	ل	ی	م	ک	ت

۲۲۶۱. گزینه‌ی «۲»

۰	۸	۹	۳	۳
↓	↓	↓	↓	↓
ر	د	ی	ت	ت

۲۲۶۲. گزینه‌ی «۵»

۸	۵	۴	۶
↓	↓	↓	↓
د	ن	م	ک

۲۲۶۳. گزینه‌ی «۱»

۶	۸	۴	۲	۹
↓	↓	↓	↓	↓
ک	د	م	ل	ی

۲۲۶۴. گزینه‌ی «۳»

۱	۲	۳	۴	۵
↓	↓	↓	↓	↓
هـ	ل	ت	م	ن

۲۲۶۵. گزینه‌ی «۳»

۹	۸	۱	۰	۹
↓	↓	↓	↓	↓
ی	د	هـ	ر	ی

۲۲۶۶. گزینه‌ی «۲»

۱	۵	۲	۴	۳
↓	↓	↓	↓	↓
هـ	ن	ل	م	ت

مبحث ۹۵ ◄ کدگذاری با استفاده از جدول

۲۲۶۷. گزینه‌ی «۴» حرف «الف» را می‌توان از جدول سمت چپ با اعداد ۰۱، ۰۴، ۱۰، ۱۲، ۳۰، ۳۳، ۴۲ و ۴۴ کدگذاری کرد.

حرف «ر» را می‌توان از جدول سمت چپ با اعداد ۰۲، ۱۱، ۲۳ و ۴۱ کدگذاری کرد.

حرف «س» را می‌توان از جدول سمت چپ با اعداد ۱۴، ۲۰، ۲۲، ۲۴، ۳۱ و ۴۳ کدگذاری کرد.

حرف «ب» را می‌توان از جدول سمت راست با اعداد ۱۰، ۱۴، ۲۳، ۳۲، ۳۴، ۴۰ و ۴۲ کدگذاری کرد.

حرف «ن» را می‌توان از جدول سمت راست با اعداد ۰۱، ۰۴، ۲۰، ۲۲، ۲۴، ۴۱ و ۴۴ کدگذاری کرد.

در گزینه‌ی ۴، همه‌ی حروف کلمه‌ی «ارسباران» درست کدگذاری شده‌اند.

۲۲۶۸. گزینه‌ی «۲» حرف «د» را می‌توان از جدول ب، با اعداد ۵۷، ۶۹، ۷۶، ۸۸ و ۹۵ کدگذاری کرد.

حرف «ف» را می‌توان از جدول ب، با اعداد ۵۶، ۶۸، ۷۵، ۸۷ و ۹۹ کدگذاری کرد.

حرف «ت» را می‌توان از جدول ب، با اعداد ۵۸، ۶۵، ۷۷، ۸۹ و ۹۶ کدگذاری کرد.

حرف «ر» را می‌توان از جدول الف، با اعداد ۰۳، ۱۰، ۲۲، ۳۴ و ۴۱ کدگذاری کرد.

در گزینه‌ی ۲، همه‌ی حروف کلمه‌ی «دفتر» درست کدگذاری شده‌اند.

۲۲۶۹. گزینه‌ی «۱» حرف «ک» را می‌توان از جدول الف، با اعداد ۰۱، ۱۳، ۲۰، ۳۲ و ۴۴ کدگذاری کرد.

حرف «ت» را می‌توان از جدول ب، با اعداد ۵۸، ۶۵، ۷۷، ۸۹ و ۹۶ کدگذاری کرد.

حرف «الف» را می‌توان از جدول ب، با اعداد ۵۵، ۶۷، ۷۹، ۸۶ و ۹۷ کدگذاری کرد.

حرف «ب» را می‌توان از جدول الف، با اعداد ۰۰، ۱۴، ۲۱، ۳۳ و ۴۲ کدگذاری کرد.

در گزینه‌ی ۱، همه‌ی حروف کلمه‌ی «کتاب» درست کدگذاری شده‌اند.

بخش ۷

پیوست دانستنی‌های مفید کلامی



پیوست الف: گنجینه‌ی مفاهیم و معانی واژگان مدرسه‌ای (از سوم تا نهم)

پیوست ب: گنجینه‌ی کامل کنایه‌ها، ضرب‌المثل ها، واژه‌های هم‌آوا و ایهام‌ساز

پیوست ب: گنجینه‌ی کامل کنایه‌ها، ضرب‌المثل‌ها، واژه‌های هم‌آوا و ابهام‌ساز

کنایه‌ها

آ، ا

از این جهان به جهان دگر شدن ← مردن
از آن جهان آمده ← از مرگ نجات‌یافته
از بام افتادن ← بی‌پول و ورشکست شدن
از پای افتادن ← ناتوان شدن
از پای درآمدن ← کشته شدن، مردن
از پای درآوردن ← کشتن
از جا در رفتن ← خشمگین شدن
از جا کنده شدن دل ← ترسیدن
از جای شدن ← عصبانی شدن (از کوره دررفتن)
از چاله به چاه افتادن ← به گرفتاری بدتر دچار شدن، بدتر شدن اوضاع
از خستگی به جان آمدن ← ناتوان و عاجز شدن
از خود به در شدن ← از خود بی‌خود شدن
از خون، شیر ساختن ← توانا و ماهر بودن
از دهن افتادن ← سرد و غیرقابل خوردن شدن
از راه مرو ← فریفته نشو، اشتباه نکن
از زیر سنگ هم شده ← با تحمّل سختی و تلاش بسیار
از عرش به فرش آمدن ← خوار و ذلیل شدن
از نیش، نوش ساختن ← ماهر و توانا بودن
از همه بریدن ← گوشه‌گیر شدن
استخوان‌سوز ← بسیار دردناک و آزاردهنده
افتاده ← ناتوان و درمانده (یا متواضع)
افسارگسیخته ← رهاشده، شتابان و غیرقابل کنترل
انگشت خاییدن ← دریغ و افسوس خوردن
انگشت روی کسی گذاشتن ← نشان دادن یا مدّنظر قرار دادن کسی
اوراق شستن ← از بین بردن و پاک کردن نوشته‌ها
آب از سر گذشتن ← نترسیدن
آب به دهان خشک شدن ← تعجّب کردن، ترسیدن
آب روی آتش ریختن / آب بر آتش زدن ← آرام کردن اوضاع
آب شدن کسی ← شرمنده شدن کسی
آسمان‌جُل ← بینوا و فقیر
آسمان‌گیر شدن ← آشکار شدن، مشهور شدن
آش‌ولاش ← زخمی و آسیب‌دیده
آفتاب تیغ کشید ← آفتاب بیرون آمد و طلوع کرد
آگنده‌گوش ← کَر، ناشنوا
آیه‌ی یأس خواندن ← ناامید بودن

ب

با سر دویدن ← با شوق رفتن
باب دندان ← مطابق سلیقه و میل
باد به دست داشتن ← بی‌حاصلی
بادپا ← سریع
باریک‌بین ← نکته‌سنج و بادقّت
بال شکسته داشتن ← معلول و ناتوان بودن
بالا کشیدن ← به زور تصاحب کردن
بر آب بودن / بر باد بودن چیزی ← ناپایدار بودن چیزی
بر سر سفره‌ی رنگین کسی نشستن ← مهمان کسی شدن و از قِبَل کسی زندگی را گذراندن
بر فَوَران تخیّل راه رفتن ← خیال ورزیدن
بر قدم کسی قدم کشیدن / از قلم کسی رقم کشیدن ← تقلید و پیروی از کسی
بر منکر چیزی لعنت فرستادن ← باور کردن چیزی
برگ سفر بستن ← آماده‌ی سفر شدن
بستن دست کسی ← اسیر و گرفتار کردن کسی
بسمل کردن ← ذبح کردن و سر بریدن
بلند بودن دست کسی ← توانایی و قدرت داشتن
بنای زندگی بر آب دیدن ← امید به زندگی نداشتن یا مرگ خود را نزدیک دیدن
بور شدن ← شرمنده شدن، خجالت‌زده شدن
بوسیدن دست کسی ← قدردانی از کسی
به آخر خط رسیدن ← در شُرف مرگ و نابودی قرار داشتن
به باد رفتن ← نابود شدن
به بند آوردن ← اسیر کردن
به تنگ آمدن ← خسته شدن
به تیر دوختن کسی ← با تیر زدن و کشتن کسی
به چشم خوردن ← دیده شدن
به خون کشیدن ← نابود کردن و کشتن
به دام چیزی افتادن ← گرفتار شدن به چیزی
به درک فرستادن ← نابود کردن
به زه کردن کمان ← آماده کردن کمان
به سر شدن ← پایان یافتن
به شاگردیِ رفتار کسی رفتن ← تقلید و پیروی از کسی
به گوشه‌ای خزیدن ← انزوا و تنهایی گزیدن
به میدان باش ← مبارزه و جهاد کن، قیام کن
به نیش (دندان) کشیدن ← خوردن
بی‌دست و پای ← ناتوان

پ

پا در رکاب داشتن ← آماده‌ی حرکت بودن
پا فشردن ← مصمّم شدن
پایی شدن ← اصرار کردن، دنبال کردن و پیگیر بودن
پای در دامن آوردن ← انزوا و گوشه‌گیری
پای یک سو نهادن ← کاری نکردن، کناره‌گیری از کاری
پای‌کشان رفتن ← کُند و آرام و به‌سختی رفتن
پای‌کوبان ← شاد و بانشاط
پخته ← باتجربه، کسی که مسیر عشق را طی کرده
پر و بال دادن به کسی ← توجّه و لطف کردن به کسی
پراکنده شدن نام کسی ← مشهور شدن کسی
پرچم‌دار ← رهبر و پیشوا
پرده برداشتن از رخسار ← آشکار شدن
پرده‌دری ← افشاکردن راز، هتّاکی و آبروریزی
پرزرق و برق ← تجمّلاتی و پرشکوه
پریدن رنگ از رخ ← ترسیدن
پشت بر زین بودن ← کامروا بودن، مساعد بودن اوضاع
پشت دست را داغ کردن ← توبه کردن، پشیمان شدن و عبرت گرفتن
پشت راست کردن در کاری ← توانایی و قدرت یافتن در کاری، محکم کردن موقعیّت خود در کاری
پشت کسی را به خاک رساندن ← شکست دادن کسی
پنجه کردن با کسی ← جنگیدن و درافتادن با کسی
پنهان شدن فروغ کسی ← به پایان رسیدن عمر یا قدرت کسی
پوست و استخوان شدن ← لاغر شدن
پولادبازو ← نیرومند و قوی
پیر شوی ← عمر طولانی داشته باشی
پیراهن بر تن دریدن ← شادمانی
پیشانی بر خاک گذاشتن ← سجده کردن
پیشانی بلند داشتن ← نیک‌اقبال بودن

ت

تا خِرخِره خوردن ← خیلی خوردن
تا دوقدمیِ چیزی بودن ← خیلی نزدیک بودن به چیزی
تا کردن ← کنار آمدن، رفتار کردن
تاج سر بودن ← عزیز و سرور بودن
تاج و تخت دادن به کسی ← به پادشاهی رساندن کسی
تازه شدن ← زنده و باطراوت شدن
تخم نیکی کاشتن ← نیکی کردن
تَردامن ← ناپاک و گناهکار
تره خرد نکردن ← ارزش قائل نشدن
تک‌وتوک ← بسیار اندک
تمام‌عیار ← کامل و خالص
تن در گِل رفتن ← نابود شدن، مردن
تن در ندادن ← نپذیرفتن، راضی نشدن
تنگ‌نظر ← کوتاه‌بین و حسود
تیر از شست رفته بازنمی‌گردد ← کار از کار گذشته و چاره‌جویی بی‌فایده است.
تیره‌روان ← بدذات، گناهکار
تیره‌روز ← بدبخت و بیچاره
تیزپا ← شتابان و سریع گذرنده

ج

جام گرفتن ← شراب نوشیدن و عیش و خوش‌گذرانی
جامه دریدن ← نهایت شوق و شادمانی
جان فرسودن ← عذاب و آزار دادن
جان کندن ← مردن
جگردوز ← کشنده و مهلک
جگرسوز ← آزاردهنده، زجرآور
جویده جویده ← آرام و به‌آهستگی
جهان‌گیر شدن ← مشهور شدن
جیک کسی در نمی‌آمد ← همه ساکت بودند.

گ

گذشتن از چیزی ← رها کردن چیزی
گذشتن تأثیر اخترِ کسی ← از بین رفتن خوشبختی کسی
گَرد برآوردن از چیزی ← نابود کردن چیزی
گردن نگذاردن ← اطاعت نکردن
گردیدن از چیزی ← منصرف شدن از چیزی
گرم شـدن چانه ← به حرف افتادن، زیاده‌گوی شدن، پرحرفی کردن
گرم و سرد روزگار چشیده ← باتجربه
گِره ز دل گشودن ← ترک ناراحتی
گزیده شدن از کسی ← آسیب دیدن از کسی
گشوده شدنِ در بر کسی ← حل شدن مشکل کسی، رهایی یافتن کسی از مشکل
گِل زدن به جایی ← بستنِ جایی
گُل‌رخان ← زیبارویان
گُل‌عذار ← زیبارو
گلوگیـر بودن ← مایه‌ی رنج و آزار بودن، کُشـنده و خفه‌کننده بودن
گنـدم از گندم بروید، جو زجـو ← هر کاری نتیجه‌ی خودش را دارد
گندم‌نمای جو فروش بودن ← ریاکار بودن
گوش به راه بودن ← منتظر بودن
گوشش بدهکار نبود ← توجّه نمی‌کرد
گهی پشـت به زین، گهی زین به پشت ← همراه بودن سختی و راحتی

ل

لای کتاب را باز کردن ← مطالعه کردن
لب را به دندان گزیدن ← حسرت خوردن
لب گشودن ← سخن گفتن
لرزیدن دل ← ترسیدن
لنگر گرفتن ← توقّف کردن

م

مایقی را نقداً خط بکش ← بقیّه را نادیده بگیر و از آنها صرف‌نظر کن
ماسیدن توطئه ← عملی شدن و شکل گرفتن توطئه
ماه روی ← زیبا
مثل باد رفتن ← سریع رفتن
مثل بلبل خواندن ← سریع و روان خواندن
مثل شاخ شمشاد ← سرحال و شاد
مثل عَلَم یزید ماندن ← دراز و بلندقد بودن
محل نگذاشتن ← بی‌اعتنایی کردن
محمل آراستن ← آماده‌ی سفر شدن
مرتعش شدن تارهای قلب ← تحت تأثیر قرار گرفتن
مرد میدان نبودن ← جرأت و توانایی نداشتن
مرده بودن بخت کسی ← بدبخت بودن کسی
معیشت تنگ داشتن ← سخت زندگی کردن
مغز کسی را برآوردن ← کشتن کسی
مَنی کردن ← از خود سخن گفتن، لاف زدن
میدان دادن ← فرصت دادن

ن

نامه‌ی عمل در دست راست داشتن ← رستگار بودن
نسل کسی را برداشتن ← نابود کردن نسل کسی
نَفَس بر نَفَس ← پی‌درپی، مدام
نفس در سینه حبس کردن ← سکوت کردن، سخن نگفتن
نفس راسـت کردن ← نفس عمیق کشیدن و آرامش پیدا کردن
نقش بر آب کردن ← باطل کردن و از بین بردن
نقش زمین شدن ← از خستگی روی زمین افتادن
نمک‌نشناس ← قدرنشناس
نیلی‌پوش ← عزادار

و

وزن ننهـادن ← بی‌ارزش دانسـتن، مورد بی‌توجّهی قرار دادن

هـ

هَپل‌وهَپو ← بی‌نظم و بی‌مسئولیّت
هَردم‌بیل ← بدون نظم و نامرتّب
هفت‌خط بودن ← نهایت نیرنگ‌بازی
همپا ← همراه
هم‌عنان ← همراه، دوش‌به‌دوش
هم‌قسم ← هم‌پیمان، متّحد
هم‌قطار ← دوست، همکار و هم‌ردیف
هیچ برو بر گرد نداشتن ← منطقی و حتمی بودن

ی

یار مَلَک بودن ← داشتن مقام بلند، ارزشمندی
یک دامن ← بسیار زیاد
یک موی ← مقدار ناچیز و کم
یک‌پارچه ← یک دست و کامل
یگّه‌تاز ← بی‌نظیر و یگانه
یـک زبون به اندازه‌ی کف دسـت داشـتن ← حرّاف و گستاخ بودن

ضرب‌المثل‌ها

آ

آب از آب تکان نخوردن: کنایه از آرامش، بدون نگرانی
آب از آسـیاب افتادن: برقرار شـدن آرامش ـ خاموش شدن سروصدا
آب از سر گذشتن: امید نداشتن ـ به پایان آمدن کاری
آب آمد و تیمم باطل شد: اصل کار آمد و فرع بی‌مورد است.
آب توی دلش تکان نمی‌خورد: آرام و آهسته حرکت می‌کند.
آب خوش از گلو پایین نرفتن: راحتی نداشتن
آب در کوزه و ما تشنه لبان می‌گردیم: هدف و مقصود در نزدیکی ما قرار دارد، اما به دنبال آن می‌گردیم.
آب را از سرچشـمه باید بست: جلوی ضرر و زیان را از مبدأ باید گرفت.
آب زیر پوسـتش رفته اسـت: کمی چاق شده است ـ وضع مالی‌اش بهتر شده است.
آبشـان در یک جوی نمی‌رود: با هـم توافق ندارند ـ با یکدیگر خوب نیستند.
آب‌غوره گرفتن: گریه کردن ـ گریستن
آب‌کش به کف‌گیر می‌گوید چقدر سـوراخ داری: کسی که خودش عیب بسـیار دارد و به اندک عیب دیگری ایراد و خرده می‌گیرد.
آبم است و گاوم است، نوبت آسیابم است: در یک فرصت محدود، چندین کار با هم داشتن
آب نخوردن چشم: امیدی نداشتن
آب و تـاب دادن: به موضوعـی اهمیت زیادی دادن ـ اغراق کردن
آب در دسـت داری، نخور بیا: فوق‌العاده عجله و شتاب داشتن
آبـی از او گرم نمی‌شـود: امکان انجـام دادن کار از او نیست ـ نباید به او امیدی داشت.
آبی که به زندگی ندید حسـین / چون گشـت شـهید بر مزارش بستند: در زمان لزوم توجهی به کسی نکردن ـ در غیر زمان به آن پرداختن، مانند نوشداروی پس از مرگ سهراب
آتش چون برافروخت بسوزد تر و خشک: در اثر حادثه، گناهکار و بی‌گناه با هم از بین می‌روند.
آتش زیر خاکستر: آرامش موقت ـ موذی
آخـر کار خود را کردن: به مقصود خود رسـیدن ـ به هدف خود نائل آمدن
آخوند شـدن چه آسان و انسان شـدن چه مشکل: سواد پیداکردن راحت است، اما انسان شدن سخت است.
آدم باید لقمه را به اندازه‌ی دهانش بگیرد: باید با توجه به توانایی خود، کاری را انجام داد.
آدم شـاخ در می‌آورد: شدت تعجب ـ حرف‌های دروغ و غیر قابل قبول
آدم گدا ایـن همه ادا: آدم‌های فقیر بیشـتر ادا دارند، بیشتر عیب و ایراد می‌گیرند.
آدم گرسنه سنگ را هم می‌خورد: به کسی می‌گویند که به بهانه‌ی مطلوب نبودن غذا از خوردن آن امتناع می‌کند.
آدم مفت‌خور خوش‌سـلیقه می‌شود: کسی که چیزی را رایگان به‌دست می‌آورد، بر آن ایراد می‌گیرد.
آدم ناشـی شُرنا را از سر گشـاد آن می‌زند: کسی که از انجام کاری اطلاع ندارد و آن را نادرست انجام می‌دهد.